

Endret tillatelse etter forurensningsloven. Utslipp av anleggs- og tunnelvaskevann fra Damsgårds- og Nygårdstunellen for Statens vegvesen

Tillatelsen har gitt i medhold av forurensningsloven, § 11, jf. § 16 og endrer tillatelsen med hjemmel i § 18.. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad av 16. februar 2021 og opplysninger gitt i revidert søknad datert 10. november 2025. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Virksomheten må på forhånd avklare med Statsforvalteren dersom dere ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp mm. som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Statens vegvesen
Gateadresse	Nygårdsgaten 112, 5008 Bergen
Postadresse	Statens vegvesen, postboks 1010 Nordre Ål, 2605 Lillehammer
Kommune og fylke	Bergen, Vestland
Org.nummer (virksomhet)	974 740 621 – tilhører 971 032 081
Saksnummer	2020/18254

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2021.0486.T	4601.0876.01(Lyngbøvannet-Damsgårdtunellen) 4601.0877.01 (Store Lungegårdsvann - Nygårdstunellen) 4601.08880.01 (Puddefjorden – Damsgårdtunnelen)

Tillatelse gitt: 13. juli 2021	Endringsnummer: 1	Sist endra: 13. november 2025
Lars Marin Færseth seksjonsleder	Magne Nesse senioringeniør	

Endringslogg

Endringsnummer	Endringsdato	Punkt	Beskrivelse
1	13. november 2025	1.1	Forlenget varighet

1. Tillatelsens ramme og omfang

1.1 Omfang

Tillatelsen omfatter følgende utslipp

Damsgårdtunnelen.

- Anleggsarbeidene ble avsluttet i oktober 2025.
- Renset tunnelvaskevann (driftsfase) via overvannsledning til utslipp i Damsgårdsundet/Puddefjorden.

Nygårdstunnelen.

- Renset anleggsvann via overvannsledning til utslipp i Store Lungegårdsvann
- Mindre mengder anleggsvann fra den nordlige tunnelmunning går via påslipp kommunal avløpsledning til kommunalt renseanlegg.
- Renset tunnelvaskevann (driftsfase) via overvannsledning til utslipp i Store Lungegårdsvann
- Mindre mengder tunnelvaskevann fra den nordlige tunnelmunning går via påslipp kommunal avløpsledning til kommunalt renseanlegg.

Tillatelsen for anleggsdriften gjelder fram til anleggsperioden er over.

Tillatelsen for rensing av tunnelvaskevann gjelder permanent.

1.2 Gjennomføring av tiltak

Tillatelsen er basert på opplysninger i følgende dokumenter:

- Søknad om tillatelse. Sweco datert 16. februar 2021
- Miljørisikovurdering anleggsvann Damsgård- og Nygårdstunnelen, Sweco 25. juni 2020
- Risikovurdering utslipp tunnelvaskevann Damsgårdtunnelen øst, Sweco 21. desember 2020
- Risikovurdering utslipp tunnelvaskevann Damsgårdtunnelen vest, Sweco 26. januar 2021
- Risikovurdering utslipp tunnelvaskevann Nygårdstunnelen, Sweco 16. februar 2021
- Endret anleggsutførelse; Sweco 24. august 2023
- Endret anleggsutførelse; Sweco 11. november 2025

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknadene, dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Statsforvalteren i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

1.3 Varsel om oppstart

Virksomheten skal varsle Statsforvalteren senest 1 uke før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet. Det kan varsles med en e-post til sfvlpost@statsforvalteren.no merket 2020/18254

2. Generelle vilkår

2.1 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal holdes innenfor de fastsette midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsette midlingstidene skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til øket skade eller ulempe for miljøet.

2.2 Plikt til å redusere forurensning

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft, vann, støy og avfall, er isolert sett uønskt. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere utslippene sine, også støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten gjelder også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom vilkår.

2.3 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktet utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha virke inn på utslippene.

System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 2. ledd punkt 7.

2.4 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å sette i verk tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og om nødvendig, redusere eller innstille driften.

Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

2.5 Internkontroll

Virksomheten plikter å ha en internkontroll¹. Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten følger opp kravene i denne tillatelsen og i forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter alltid å ha oversikt over alt som kan føre til forurensning, og skal kunne gjøre rede for risikoen for forurensning.

Når virksomheten som oppdragsgiver engasjerer oppdragstaker (entreprenør o.l.) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragstaker sin internkontroll så vidt mulig legges til grunn for de aktivitetene som omfattes av oppdraget. Oppdragsgiver skal informere om fellesregler o.l. og se til at mangler blir korrigert og nødvendige tilpassinger blir tatt i egen og oppdragstaker sin internkontroll.

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentagende, skal håndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om renseanlegg og tilhørende installasjoner for å overholde utslippskrav og slik at det ikke oppstår ulovlige utslipp eller at utslipp fører til skade på miljøet. Virksomheten skal ha tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer farlig avfall i virksomheten, skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

2.6 Miljørisikovurdering

Tillatelsens vilkår er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i forbindelse med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de forslag til avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingene oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighet- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herifra blir innarbeidet og gjennomført.

2.7 Beredskap

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynlighet for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrensa virkningen av forurensningen.

Virksomheten skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endrede forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varslings av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsett av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvalteren skal også varsles.

2.8 Ansvar

Tiltakshaver er ansvarlig for å sikre og dokumentere at vilkårene i denne tillatelsen blir fulgt. Tiltakshaver plikter å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne gjøre rede for risikoforhold. Tiltakshaver plikter videre å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkårene som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet

2.9 Tillatelse etter annet lovverk

Tillatelsen fritar ikke for innhenting tillatelser etter annet lovverk, for eksempel plan og bygningsloven og påslippstillatelser til kommunalt spillvannsnett for anleggs-/overvann.

3. Utslipp av anleggsvann

3.1 Rensing av anleggsvann

Det skal etableres egne midlertidige renseløsninger for anleggsarbeidet for å redusere partikkelinnhold, herunder partikkelbunden forurensning, pH og oljeinnhold for å overholde grenseverdier i tillatelsen. Renseløsninger skal dimensjoneres basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk.

Renseanlegget skal dimensjoneres slik at de kan håndtere de vannmengdene som blir tilført anlegget. Dimensjonering av anlegg med hensyn til nødvendig oppholdstid må kontrolleres og eventuelt korrigeres. Dimensjonering av renseanlegget skal kunne vises fram ved en eventuell kontroll.

Utstyr for å fjerne olje fra renseanlegg må til enhver tid finnes på anlegget.

Utslipp av olje og andre kjemikalier fra anleggsdriften er uønskede hendelser og skal forebygges gjennom internkontrollens prinsipper. Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor oljeholdige utslipp kan forekomme.

Det skal utarbeides drifts- og tømmerutiner for renseanleggene for olje og suspendert stoff (slam). Bassengene skal rutinemessig tømmes for sand, olje og slam slik at nødvendig oppholdstid til enhver tid overholdes. Kritisk slamnivå som sikrer anleggets funksjon skal merkes og være synlig, det skal også være mulig å måle slamnivå i bassenget. Drifts- og tømmerutiner for renseanleggene skal kunne fremvises ved en eventuell kontroll.

3.2 Utslippsbegrensninger og prøvetaking

Følgende utslippsbegrensninger gjelder for utslipp av rensset avløpsvann fra Nygårdstunnelen sør med utslipp til Store Lungegårdsvann:

Tabell 1.

Parameter	Grenseverdi	Prøvetakning
Suspendert stoff	100 mg/l	Døgnblandprøver
pH	6 - 9	Kontinuerlig
Olje (C10 – C40)	5 mg/l	Stikkprøver

Konsentrasjon av olje skal måles på blandprøver sammensatt av minst 3 prøver tatt med 5 min. mellomrom.

Målinger skal utføres slik at de er representative for virksomhetens faktiske utslipp. Prøvetaking skal utføres av kvalifiserte personer med nødvendig kompetanse. Prøvetaking og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS), og laboratoriet skal være akkreditert for analysene.

4. Utslipp av tunnelvaskevann

4.1 Rensing av tunnelvaskevann

Virksomheten skal etablere tilstrekkelig renseløsninger og avbøtende tiltak for å redusere utslipp av partikler, partikkelbundet forurensning, olje, metaller og pH mest mulig slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet. Vaskevann skal samles opp og renses i oljeutskiller og sedimenteringsbasseng før det ledes til resipient.

Tillatelsen omfatter følgende utslipp av rensset vaskevann:

Tunnel	Resipient
Damsgårdtunnelen	Puddefjorden
Nygårdstunnelen - sør	Store Lungegårdsvann

4.2 Krav til såpestoffer/oppholdstid

Vaskevannet skal ha en oppholdstid i sedimenteringsbassenget på minimum 14 dager for å sikre nedbryting av såpestoffer i vannet. Det skal benyttes biologisk nedbrytbar såpe. Såpeproduktene som benyttes skal være godkjent i henhold til produktkontrollen, se for øvrig vilkår 5 angående krav om substitusjon av kjemikalier. De må påses at det brukes såpe som ikke er til skade på oljeutskiller.

4.3 Utslippsbegrensninger og prøvetaking

Tabell 2.

Parameter	Grenseverdi
Suspendert stoff	100 mg/l
pH	6 - 9
Olje (C10 – C40)	5 mg/l

I tillegg skal øvre grense tilstandsklasse 3 ($< PNEC_{akutt}$) tabell 3.2 tilstandsklasser for kystvann i M608 for utvalgte miljøgifter (8 metaller og PAH16 komponenter) søkes overholdt. For kadmium benyttes 4,5 µg/l som grenseverdi. For metaller skal grenseverdiene vurderes ut fra analyse av filtrert prøve.

Prøvetaking skal utføres av rensset tunnelvaskevann før påslipp til overvannsledning og videre utslipp til resipient. Ved konsentrasjoner over anbefalte grenseverdier må sedimenteringstiden forlenges og det gjøres en vurdering på behov for ytterligere renseløsninger. Ved registrering av høye konsentrasjoner av de utvalgte miljøgiftene i vannfasen vil det gjøres ytterligere vurderinger og eventuelle tiltak for å kartlegge hvorfor de høye konsentrasjonene foreligger og for å få ned forurensningsgraden i vannet.

Det skal tas prøver av utslippsvannet både som oppsluttet og filtrert prøve for tungmetaller.

I løpet av det første driftsår gjennomføres et omfattende prøvetakingsprogram for å dokumentere utslippene fra tunnelene og renseløsningens funksjon før man basert på måleresultater evaluerer om renseløsningene er tilfredsstillende eller må forbedres i dialog med Statsforvalteren.

Målinger skal utføres slik at de er representative for virksomhetens faktiske utslipp. Prøvetaking skal utføres av kvalifiserte personer med nødvendig kompetanse. Prøvetaking og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS), og laboratoriet skal være akkreditert for analysene

5. Kjemikalier

Med kjemikalier menes kjemiske stoff og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier som til dømes vaskemiddel, hydraulikkvæsker og brannslukningsmiddel.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan føre til fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og

miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø valda av de kjemikala som blir brukt, og av om alternativ finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å bruke disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.²

Stoff alene, i stoffblandinger og/eller i produkt, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i samsvar med kravene i REACH-regelverket³ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

6. Avfall, farlig avfall mv.

6.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁴.

Farlig avfall som blir lagra i påvente av levering/henting skal virksomheten sikre, slik at lageret ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett. Lageret skal sikres mot avdamping av forurensning til luft og sikres mot uvedkommende. Deklarering av farlig avfall og rutiner/prosedyrer for håndtering av farlig avfall skal innarbeides i internkontrollen. Dokumentasjon på håndtering av farlig avfall skal kunne legges fram for Statsforvalteren ved tilsyn.

6.2 Håndtering av avfall som oppstår i anleggsfasen

Slam fra sandfang og renseanlegg skal analyseres og leveres til godkjent mottak.

8. Rapportering til Statsforvalteren

8.1 Rapportering anleggsarbeid

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen tre måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Omtale av utført arbeid
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt og avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre forurensning
- Samlet utgreiing for eventuelle vilkår i tillatelsen som ikke er oppfylt, inkludert forklaring av eventuelle avvik
- Måleresultater for renseanleggene

² Jf. produktkontrollova § 3a

³ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og avgrensing av kjemikal (REACH)

⁴ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

8.2 Rapportering renseanlegg for tunnelvaskevann

Etter første driftsår skal resultatene fra prøvetakingsprogram oppsummeres og sendes Statsforvalteren og Bergen kommune ved Renere havn Bergen for å dokumentere utslippene fra tunnelene og renseløsningens funksjon før man basert på måleresultater evaluerer om renseløsningene er tilfredsstillende eller må forbedres.

9. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene føre tilsyn med anlegget når som helst.